

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

2010/02022-5 008

08.10.2010

Høringssvar fra politiet - endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften (fjerning av uttrykket ”rase” fra flyktningbestemmelsene, regulering av adgang til frivillig arbeid, tidligere forhåndsvarsel i utvisningssaker mv.)

Viser til Justisdepartementets høringsbrev datert 9. juli 2010 – forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften, med svarfrist til 8. oktober 2010.

Politidirektoratet har anmodet politidistriktene i Agder, Hordaland, Rogaland, Romerike, Sør-Trøndelag og Oslo, samt Politiets utlendingsenhet (PU) om innspill til høringen. Ved fristens utløp har Politiets utlendingsenhet, Oslo politidistrikt og Romerike politidistrikt kommet med innspill til endringsforslagene i høringsbrevet. Merknader fra innspillene er innarbeidet i vårt høringsbrev.

1. Generelt

Politidirektoratet støtter i all hovedsak de foreslåtte endringene.

Vi støtter forslaget om å fjerne uttrykket ”rase” og erstatte det med *etnisitet, avstamning og hudfarge*.

Politidirektoratet støtter også i utgangspunktet forslaget om å gi asylsøkere og andre uten avklart oppholdstillatelse anledning til å delta i frivillig ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner m.v. Det er likevel grunn til å utrede nærmere hvordan man skal forholde seg til frivillig ulønnet arbeid, utført for humanitære organisasjoner mv., av personer uten avklart identitet.

Når avslag på opphold er gitt og utreisefristen er oversittet, mener Politidirektoratet at det tydelig må fremkomme at det ikke er anledning til noen form for arbeid.

Videre støtter Politidirektoratet forslaget om forhåndsvarsel om utvisning før straffesakene er endelig avgjort. Politidirektoratet ser det som positivt at dagens ulovfestede praksis blir forskriftsfestet med hjemmel i lov og ser klare effektiviseringsgevinster i forslaget mht.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

tidsbruk ved soningsoverføring. Likevel mener Politidirektoratet at regelen ikke bør formes som et absolutt krav, men at det kan gis unntak i gitte tilfeller.

Politidirektoratet mener også at det bør vurderes hvorvidt forhåndsvarsel kan gis allerede ved pågripelse, da det ofte kan være problematisk å komme i kontakt med den det gjelder på tiltaletidspunktet.

Politidirektoratet støtter forslaget om å oversende kopi av vedtak om utvisning til fengselsmyndighetene når det foreligger.

Vi vil kommentere de enkelte forslagene i den rekkefølge de fremkommer i høringsbrevet fra Justisdepartementet.

2. Kommentarer til de enkelte endringsforslag

2.1 Endring av rasebegrepet i utlendingsloven

Politidirektoratet støtter forslaget til endring i lov av 15. mai 2010 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 28 første ledd bokstav a, der ordet *rase* erstattes med *etnisitet, avstamning og hudfarge*.

Politidirektoratet er enig med Justisdepartementet i at den enkleste løsningen når flyktningkonvensjonens flyktningdefinisjon skal gjengis i norsk lovgivning er en direkte oversettelse. Politidirektoratet er også enig i Kommunal- og forvaltningskomiteen som i sin innstilling O. Nr 42 (2007-2008) mener at rasebegrepet som benyttes i utl. §§ 28 og 30 kan gi uheldige assosiasjoner og i noen sammenhenger være belastende. Derfor synes det naturlig at rasebegrepet byttes ut, men formes på en slik måte at de nye formuleringer dekker konvensjonens forståelse av orde *rase*.

Vi er enige i at *etnisitet, avstamning og hudfarge* dekker innholdet i rasebegrepet i flyktningkonvensjonen og støtter Justisdepartementet i deres argumentasjon.

2.2. Adgang for utlendinger uten oppholdstillatelse til frivillig ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner

Politidirektoratet støtter i utgangspunktet forslaget fra Justisdepartementet om adgang til ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner m.v. for asylsøkere og andre uten oppholdstillatelse. Politidirektoratet er enig i at det ikke skal gjelde strengere rammer for adgangen til frivillig innsats for asylsøkere og andre uten avklart oppholdsrett, enn hva som er nødvendig ut fra andre vektige hensyn. Hensyn til demokratisk læring og personlig utvikling er argument som taler for en slik ordning.

Politidirektoratet er enig i at forslaget trolig ikke vil ha særlig innvirkning på lovens innvandringsregulerende bestemmelser, da en her snakker om ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner mv.

Politidirektoratet er imidlertid betenkt i forhold til at asylsøkere og eventuelt andre uten oppholdstillatelse, med uavklart identitet, skal kunne utføre humanitært arbeid mv. (herunder arbeid med barn, unge eller eldre). Politidirektoratet mener dette vil kunne representere en sikkerhetsrisiko.

Dette synet støttes av blant annet Romerike politidistrikt som sier;

”.....innebærer at målgruppen for forslaget skal kunne komme hjem til eldre og funksjonshemmede. Romerike politidistrikt vurderer dette som meget betenkelig. Det minnes om at et overveldende flertall asylsøkere har ukjent identitet og at en således ikke kjenner personenes bakgrunn.”.....”Å skape en ordening hvor personer med ukjent identitet, og som en har så lite bakgrunnsinformasjon om, gis tilgang til hjemmene til spesielt sårbare grupper i samfunnet vurderes som ubeldig.”

Primært mener Politidirektoratet at asylsøkere som kommer til landet og som ikke bidrar i tilstrekkelig grad til å klarlegge sin egen identitet ikke bør ha adgang til slikt ulønnet arbeid som forslaget omhandler. Både hensyn til asylsøkernes motivasjon for å bidra til å klarlegge sin egen identitet og hensynet til sikkerhetsrisikoen knyttet til det å ha en ikke-identifisert person i arbeid for humanitære organisasjoner mv., taler mot det fremlagte forslaget.

Politidirektoratet mener en løsning kan være at adgang til ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner m.v. begrenses mot arbeidsområder der det i dag kreves politiattest, med eventuelt unntak i de tilfeller der politiattest eller tilsvarende dokument kan fremskaffes. Politidirektoratet er imidlertid enig med Justisdepartementet i at det vil være utfordrende å skaffe politiattester for den aktuelle gruppen og særlig vil det være vanskelig å kunne gi politiattest/vandelsattest for personer som ikke har fått avklart sin identitet.

Politidirektoratet er kjent med at asylsøkere fra ”dokumentløse” land kan ha vanskeligheter med å bidra til sin egen identitet. Det kan også være andre reelle grunner til uavklart identitet. Dette er argument som taler for en løsning som nevnt over.

I sitt innspill til høringsbrevet mener Romerike politidistrikt at endringsforslaget vedrørende muligheter for ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner m.v. går langt i forhold til hvilke typer arbeid som skal omfattes. Romerike politidistrikt sier at de;

”.....frykter at en ved dette forslaget påtar seg en betydelig kontrolloppgave når skillet mellom disse arbeidsoppgavene og ordinært arbeid etter utlendingsloven skal vurderes og kontrolleres. Alminnelig utlendingskontroll er fra før en betydelig og økende arbeidsoppgave for politidistriktene og dette vil medføre tilleggsoppgaver som vil bli svært vanskelig å følge opp i praksis.”

Videre sier Romerike politidistrikt;

”...enkelte av de arbeidsoppgavene som foreslås unntatt fra kravet om tillatelse, er etter Romerike politidistriktets vurdering langt på vei ordinære arbeidsoppgaver”..... ”Sannsynligheten er stor for at det kan oppstå situasjoner med fordekt betaling og arbeidsopdrag, og at grensedragningen mot svart arbeid og ulovlig arbeid blir meget vanskelig å trekke.”

Politidirektoratet mener videre at det ikke bør være anledning til noe form for arbeid når utreisefrist etter negativt vedtak er oversittet. Dette støttes også av Oslo politidistrikt, som i sitt innspill mener at ”det kan være et incitament til å bli Norge.”

Justisdepartementet ber høringsinstansene å kommentere dersom forslaget ikke anses tilstrekkelig for å kunne gjennomføre returstimulerende aktiviteter. Politidirektoratet mener forslagets ordlyd er tilstrekkelig for å kunne gjennomføre returstimulerende aktiviteter som ulønnet praksisopplæring m.v.

Justisdepartementet ber også høringsinstansene om å kommentere valg av regelteknisk løsning. Politidirektoratet støtter Oslo politidistrikt, som i sitt innspill til høringsbrevet mener ”at valget om å bruke forskrift om dagpenger under arbeidsløst § 4-4 som et utgangspunkt er hensiktsmessig og mener at bestemmelsen bør utformes som et unntak til kravet om oppholdstillatelse.”

2.3 Forhåndsvarsel om utvisning før straffesaken er endelig avgjort

Politidirektoratet er positive til at departementet foreslår å forskriftsfeste kravet om forhåndsvarsel i utvisningssaker. I dag forholder vi oss til forvaltningslovens § 16, samt UDIs rundskriv. Det fremgår av forslaget ordlyd at forhåndsvarsling skal være et absolutt krav. Forvaltningsloven § 16 tredje ledd hjemler en adgang til å unnlate å forhåndsvarsle dersom gitte vilkår er oppfylt. Dette må også gjelde generelt i utlendingssakene, men særlig er det viktig at dette kommer tydelig fram hva gjelder utvisningssakene. Dette gjelder i hovedsak der utlendingen har ukjent oppholdssted, eller befinner seg i utlandet.

Departementet foreslår videre å innføre en adgang for politiet til å forhåndsvarsle så snart det er tatt ut tiltale i straffesak. Dersom hensynet bak en slik innføring er å oppnå en mer effektiv saksbehandling, så vil hensynet bli enda mer ivaretatt dersom utlendingen kan forhåndsvarsles allerede ved pågrepelse. Oslo politidistrikt opplyser i sitt innspill til høringsbrev at det erfaringsmessig går en del tid fra vedkommende er pågrepet til det tas ut tiltale. Utlendinger som ikke kan varetektfengsles blir normalt dimittert kort tid etter pågrepelse og er således i begrenset grad i politiets varetekt. Idet en betydelig andel har ukjent adresse, vil ikke politiet kunne forhåndsvarsle på bopel. Oslo politidistrikt opplyser at det dermed kan være vanskelig å komme i kontakt med utlendingen på tiltalestadiet. Politiet har de samme utfordringene der forelegget ikke vedtas på stedet.

I sitt høringsinnspill opplyser Oslo politidistrikt ”at det kan være betenkelig å forhåndsvarsle ved pågrepelse dersom utlendingen blir frifunnet eller at forholdet henlegges. Det er imidlertid ikke uvanlig at de objektive vilkårene for utvisning allerede er oppfylt ved et allerede utstedt forelegg/ lav dom eller lignende, men hvor det nye forholdet vil føre til et skjerpert innreiseforbud. Idet utlendingen i disse tilfellene uansett vil bli utvist, mener vi at det her vil være mindre betenkelig å forhåndsvarsle allerede ved pågrepelse.”

Politidirektoratet slutter seg til dette synspunktet

I forslag til ny § 14-5 annet ledd skriver departementet at politiet kan forhåndsvarsle om utvisning så snart det er tatt ut tiltale i straffesaken. Politidirektoratet oppfatter dette slik at departementet lovfester en generell adgang for politiet til å forhåndsvarsle i alle saker før oversendelse til Utlendingsdirektoratet, og ikke kun i hastesaker, jf RS 2010-017. Dette gir etter vår oppfatning en betydelig tidsgevinst.

Politidirektoratet antar at nåværende § 14-5 andre ledd i forskriften til utlendingsloven blir nytt tredje ledd og ikke nytt fjerde ledd, slik det står i høringsbrevet.

2.4 Hjemmel for UDI og UNE til å sende vedtak om utvisning til fengselet

Politidirektoratet støtter forslaget om en konkretisering av at fengselsmyndighetene skal få oversendt selve utvisningsvedtaket i saken og at dette bør fremkomme av utlendingsforskriften § 14-5, slik forslaget lyder.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet støtter Justisdepartementets syn om at ingen av forslagene vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Likevel er det verdt å merke seg at Romerike politidistrikt mener at forslaget om adgang til frivillig ulønnet arbeid hos humanitære organisasjoner m.v. vil skape behov for ytterligere utlendingskontroll og dermed økte kostnader.

Utover ovennevnte har Politidirektoratet ingen ytterligere kommentarer til det forelagte forslaget til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften.

Med hilsen

Vidar Refvik
ass. politidirektør

Ole Johan Strømman
prosjektleder

Saksbehandler:
Arne Kristoffer Gloppen
Tlf: 23364240